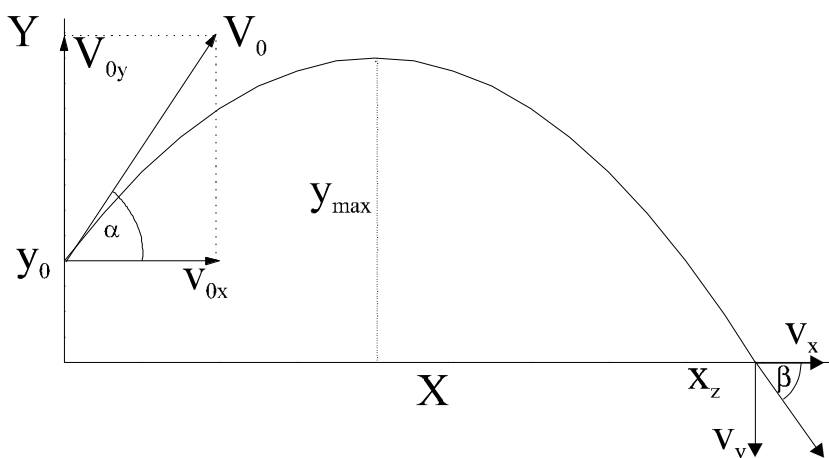

Kinematyka

1. Dwie cząstki zostały wysłane z jednego źródła i po pewnym czasie znalazły się w punktach wyznaczonych wektorami $\vec{r}_1 = 4\hat{i} + 3\hat{j} + 8\hat{k}$ oraz $\vec{r}_2 = 2\hat{i} + 10\hat{j} + 5\hat{k}$. Znaleźć odległość między nimi.
2. Dane są równania ruchu dwóch punktów: $\vec{r}_1(t) = (0, 2, 0) + (3, 1, 2) \cdot t + (1, 1, 0) \cdot t^2$ oraz $\vec{r}_2(t) = (1, 0, 1) + (0, 2, 1) \cdot t$. Znaleźć prędkość i przyspieszenie punktu 2 względem 1.
3. Dwa ciała poruszają się z prędkościami $\vec{v}_1(2, 0)$ i $\vec{v}_2(0, 3)$. W chwili $t = 0$ ich położenia wynosiły odpowiednio $\vec{r}_{1_0}(-3, 0)$ i $\vec{r}_{2_0}(0, -3)$. Kiedy i gdzie znajdą się najbliżej siebie?
4. Ciało porusza się po okręgu z prędkością $v = 50$ cm/s. W czasie $\Delta t = 2$ s wektor $\vec{v}$ zmienił kierunek o kąt $\alpha = \pi/6$. Znaleźć Δv i przyspieszenie ciała oraz promień krzywizny toru.
5. Dwie jednakowe kulki rzucono kolejno do góry jedna za drugą z taką samą prędkością początkową v_0 . O ile później rzucono drugą kulkę, jeżeli spotkały się w połowie wysokości maksymalnej?
6. Czas wjeżdżania windy na wieżę telewizyjną o wysokości h , wynosi t . Pierwszą część drogi winda przebywa ze stałym przyspieszeniem do osiągnięcia prędkości v , drugą ruchem jednostajnym a trzecią ruchem jednostajnie opóźnionym z opóźnieniem równym co do wartości początkowemu przyspieszeniu. Obliczyć to przyspieszenie.
7. Pierwszą połowę drogi samochód jechał z prędkością $v_1 = 40$ km/h, drugą połowę z prędkością $v_2 = 60$ km/h. Oblicz prędkość średnią.
8. Pierwszą połowę czasu samochód jechał z prędkością $v_1 = 40$ km/h, drugą połowę z prędkością $v_2 = 60$ km/h. Oblicz prędkość średnią.
9. Rowerzysta jechał z miasta A do miasta B połowę drogi z prędkością v_1 . Następnie pierwszą połowę pozostałego czasu jechał z prędkością v_2 , a drugą połowę szedł pieszo z prędkością v_3 . Obliczyć v_{sr} .
10. Dla wyznaczenia głębokości studni puszczo swobodnie kamień. Po czasie t usłyszano plusk. Prędkość dźwięku w powietrzu wynosi v . Obliczyć głębokość studni.
11. Z badać ruch ciała rzuconego z wysokości y_0 z prędkością v_0 pod kątem α do poziomu. Wyznaczyć parametry toru i ruchu: zasięg, wysokość, czas trwania ruchu, kąt upadku,

prędkość chwilową, przyspieszenie styczne i dośrodkowe oraz promień krzywizny w dowolnym punkcie toru.

12. Chłopiec rzucił piłkę pod kątem 70° do poziomu. W najwyższym punkcie toru piłka wleciała przez otwarte okno znajdujące się 9,6 m powyżej chłopca. Z jaką prędkością piłka została rzucona?

13. Ruch punktu opisują równania $x(t) = 3 \sin t$, $y(t) = 2 \cos 2t$. Znaleźć równanie toru i czas, po którym punkt po raz pierwszy przetnie oś x .

14. Punkt porusza się zgodnie z równaniami

$$\begin{aligned} x &= A \cos \omega t \\ y &= B \sin \omega t \end{aligned} \quad (1)$$

Znaleźć równanie toru i promienie krzywizny w punktach przecięcia z osiami układu.

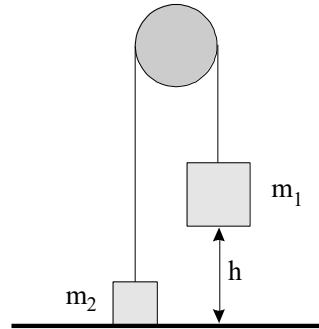
15. Punkt porusza się wg równania $x = \frac{b}{c^2}(ct + e^{-ct})$. Znaleźć v_0 , $v_{\max}$ i $a_{\max}$.

16. Ruch punktu opisują wyrażenia $x(t) = \frac{a}{\cos \omega t}$ i $y(t) = b \cdot \operatorname{tg} \omega t$ gdzie stałe a , b i ω są dodatnie. Znaleźć $y(x)$, $v(t)$, $v_x(x)$ i $v_y(y)$.

17. Ruch punktu opisują wyrażenia $x(t) = b(e^{ct} + e^{-ct})$ i $y(t) = b(e^{ct} - e^{-ct})$ gdzie stałe b i c są dodatnie. Znaleźć $y(x)$ i maksymalne przyspieszenie dośrodkowe.

Dynamika

1. Dwa klocek o masach $m_1 > m_2$ połączone nicią przerzuconą przez nieważki blok znajdują się w pozycji pokazanej na rysunku. Na jaką maksymalną wysokość H wzniesie się klocek o masie m_2 .

2. Klocek zsuwa się z wysokości h po równi pochyłej. Jaką drogę przebędzie klocek na płaszczyźnie u podstawy równi do chwili zatrzymania, jeżeli współczynnik tarcia na całej drodze wynosi μ ?

3. Kierowca prowadząc samochód z prędkością $v_1 = 60$ km/h dostrzega człowieka wchodzącego na szosę. Natychmiast zaczyna hamować i zatrzymuje się tuż przed pieszym. Obliczyć, z jaką prędkością samochód uderzy w pieszego, jeżeli przed rozpoczęciem hamowania będzie jechał z prędkością $v_2 = 70$ km/h. Przyjąć, że siła tarcia nie zależy od prędkości.

4. Pocisk lecący z pewną prędkością trafia w worek z piaskiem i wbija się w niego na głębokość $x_1 = 15$ cm. Na jaką głębokość x_2 wbije się w piasek ten pocisk, jeżeli jego prędkość będzie dwukrotnie większa? Założyć, że siła oporu nie zależy od prędkości pocisku.

5. O ile zmieni się pęd samochodu hamującego przez pół minuty z siłą $F = 2000$ N? Oblicz masę samochodu, jeżeli podczas hamowania prędkość zmalała o 120 km/h.

6. Dźwig unosi na wysokość h ciało o masie m ruchem jednostajnie przyspieszonym. Oblicz moc silnika, jeżeli straty energii wynoszą $\eta\%$, a ruch trwał t sekund.

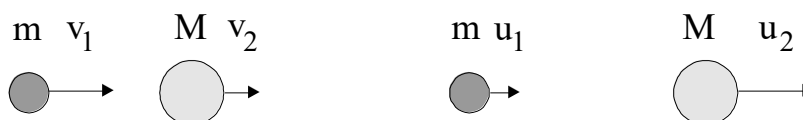
7. Na poziomej płaszczyźnie leżą dwa klocek o masach m_1 i m_2 połączone nicią. Współczynnik tarcia klocków o podłoże wynosi μ . Na klocek o masie m_1 działa stała siła F . Obliczyć przyspieszenie układu oraz siłę, z jaką klocek o masie m_1 działa na klocek o masie m_2 .

8. Na nici o długości l zawieszono ciężarek. Jaką najmniejszą prędkość początkową (w kierunku poziomym) należy nadać ciężarkowi w najniższym punkcie toru, aby mógł on zataczać okręgi w płaszczyźnie pionowej?

9. Na płycie gramofonowej, w odległości $r = 10$ cm od jej środka, leży klocek. Współczynnik tarcia klocka o płytę wynosi $\mu = 0,36$. Z jaką maksymalną prędkością kątową może się obracać płyta, aby klocek pozostał względem niej w spoczynku?

10. Ciała o masach m i M poruszają się po tej samej prostej z prędkościami odpowiednio v_1 i v_2 . Znaleźć ich prędkości po zderzeniu. Rozpatrzyć przypadek doskonale sprężysty i doskonale niesprężysty.

Dla zderzenia doskonale sprężystego

Dla zderzenia doskonale niesprężystego po zderzeniu oba ciała poruszają się razem

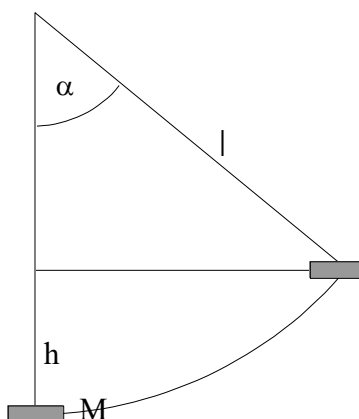

11. Wózek o masie m poruszający się z prędkością v zderza się ze spoczywającym wózkiem o masie $M = 2m$. Po zderzeniu wózki poruszają się razem. Obliczyć ich prędkość. Jaka część początkowej energii kinetycznej została zamieniona na ciepło?

12. Kulka o masie m_1 wisi nieruchomo na sznurku. W jej kierunku porusza się kulka o masie $m_2 = 1$ kg z prędkością $v_2 = 10$ m/s. Po zderzeniu sprężystym masa m_2 odbiła się z prędkością $v_3 = 8$ m/s a masa m_1 odchyliła się na wysokość $h = 20$ cm. Oblicz masę m_1 .

13. Jaka część początkowej energii kinetycznej zamieniła się na ciepło, jeżeli ciało o masie M przed zderzeniem znajdowało się w spoczynku?

14. Wahadło balistyczne używane do pomiaru prędkości pocisku składa się z drewnianego klocka o masie M zawieszono na linkach o długości ℓ . Obliczyć prędkość pocisku o masie m , jeżeli po zderzeniu pocisk utkwiał w klocku a linki wychyliły się o kąt α .

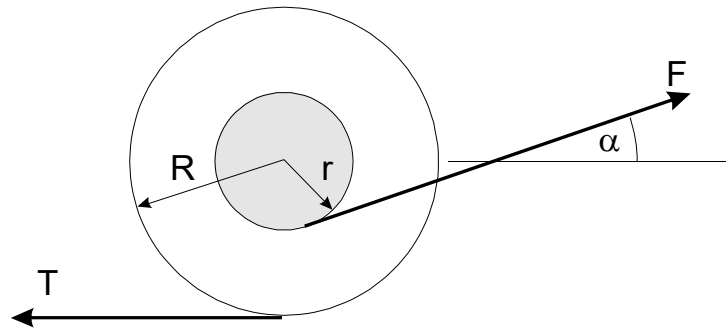

-
15. Z działa o masie $M = 5000$ kg wystrzelono pocisk o masie $m = 100$ kg i energii kinetycznej $E_{\text{poc}} = 7,5$ MJ. Jaką energię kinetyczną uzyskuje działło?
16. W klocek masie M leżący na murku o wysokości h wbił się lecący poziomo z prędkością v pocisk o masie m . W jakiej odległości od podstawy muru spadł klocek z pociskiem?

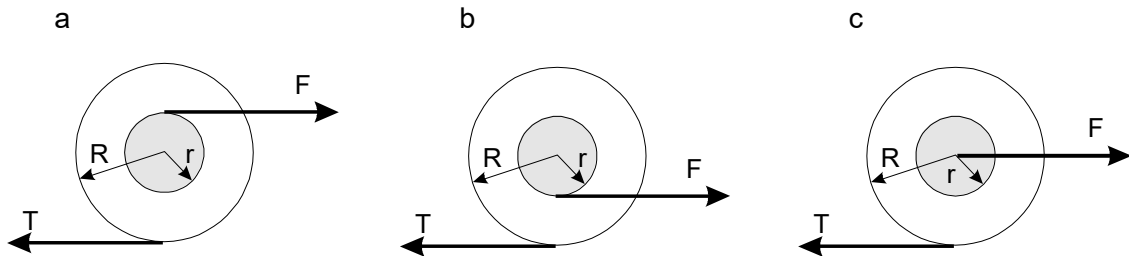
Ruch obrotowy

1. Dwie kule o masach m i promieniach r umocowane są na końcach nieważkiego, cienkiego pręta o długości R . Obliczyć moment bezwładności układu względem osi przechodzącej przez środek masy i prostopadłej do pręta. Jaki błąd popełniamy traktując kule jako punkty materialne?
2. Obliczyć moment bezwładności pręta względem osi prostopadłej do niego i przechodzącej przez jego środek.
3. Koło zamachowe o masie m i promieniu R obraca się wykonując n obrotów na minutę. Jaką siłą F należy docisnąć do koła klocek hamulcowy aby zatrzymać je w czasie t jeżeli współczynnik tarcia wynosi μ ?
4. Na walec o masie M , umocowany na poziomej osi, nawinięto sznurek, a na jego końcu zawieszono ciężarek o masie m . Jaką prędkość osiągnie ciężarek po przebyciu drogi y .
5. Na jednorodnym walcu o masie m nawinięta jest nić do której przyłożono stałą siłę F . Obliczyć energię kinetyczną walca po czasie t .
6. Z wierzchołka równi o wysokości h zjeżdża wózek, o masie (bez kół) M , a masa każdego z czterech kół wynosi m . Obliczyć prędkość wózka u podstawy równi.
7. Bryła obrotowa toczy się po poziomej płaszczyźnie z prędkością v . Jaką wysokość osiągnie po wtoczeniu się na równię o kącie nachylenia α ? Jaką drogę przebędzie bryła wzdłuż równi?
8. Podczas hamowania, koło o momencie bezwładności $I=2 \text{ kg}\cdot\text{m}^2$, zmniejszyło w czasie $\Delta t=1 \text{ min}$ swoją prędkość obrotową z $n_1=300 \text{ obr/min}$ do $n_2=180 \text{ obr/min}$. Oblicz przyspieszenie kątowe koła, moment hamujący, pracę hamowania i liczbę obrotów wykonanych w tym czasie.
9. Na stole leży szpulka o masie m , momencie bezwładności I oraz promieniach wewnętrznym r i zewnętrznym R . Do nici nawiniętej na szpulkę przyłożono siłę F skierowaną pod kątem α do poziomu. Zbadać warunki ruchu szpulki bez poślizgu.

UWAGA! Ruch odbywa się bez poślizgu, gdy $a = \epsilon R$

10. Do szpulki o masie m , momencie bezwładności I oraz promieniach wewnętrznym r i zewnętrznym R , leżącej na poziomej płaszczyźnie, przyłożono poziomą siłę F . Przy jakiej maksymalnej wartości siły szpulka będzie toczyć się bez poślizgu? Współczynnik tarcia wynosi μ . Rozważyć trzy przypadki kiedy ramię siły F względem środka masy szpulki wynosi: a) $x = r$, b) $x = -r$ oraz c) $x = 0$.

Drgania

1. Napisać równanie ruchu harmonicznego o amplitudzie 5 cm i fazie początkowej 45° , jeżeli w ciągu minuty zachodzi $n=150$ drgań.
2. Faza początkowa drgań harmoniczných $\delta=0$, okres $T=24$ s. Po jakim czasie wychylenie punktu będzie równe połowie amplitudy.
3. Faza początkowa drgań harmoniczných $\delta=0$. Po jakim czasie prędkość punktu stanie się równa połowie prędkości maksymalnej?
4. Amplituda drgań harmoniczných wynosi $A=5$ cm a okres $T=4$ s. Znaleźć maksymalne wartości prędkości i przyspieszenia.
5. Faza początkowa drgań $\delta=0$. Przy wychyleniu punktu o $x_1=2,4$ cm prędkość punktu wynosi $v_1=3$ cm/s, a przy wychyleniu o $x_2=2,8$ cm $v_2=2$ cm/s. Znaleźć amplitudę i okres drgań.
6. Cząstka wykonuje drgania harmoniczne wzdłuż osi x wokół położenia równowagi $x=0$, z częstością $\omega=4$ s $^{-1}$. W pewnej chwili $x_1=25$ cm, a $v_1=10$ cm/s. Znaleźć współrzędną cząstki x i jej prędkość po czasie $t=2,40$ s.
7. Punkt o masie $m=10$ g wykonuje drgania według równania $x=0,1\sin\left(\frac{\pi t}{5}+\frac{\pi}{4}\right)$ [m]. Znaleźć siłę działającą na punkt. Kiedy jej wartość osiąga maksimum?
8. Punkt wykonuje drgania harmoniczne o okresie 0,3 s i amplitudzie $A=0,01$ m. Oblicz przyspieszenie punktu w chwili, gdy $v=v_{\max}/4$.
9. Maksymalna prędkość punktu drgającego ruchem harmonicznym $v_{\max}=2$ m/s a maksymalne przyspieszenie $a_{\max}=3,14$ m/s ^{2} . Napisać równanie ruchu $\mathbf{x}(t)$, jeśli wiadomo, że faza początkowa jest równa zeru.
10. Wahadło matematyczne o długości $l_1=81$ cm wykonuje w pewnym czasie $n_1=20$ drgań. Jak i o ile należy zmienić długość wahadła aby w tym samym czasie uzyskać $n_2=18$ drgań.
11. Energia całkowita drgającego punktu wynosi $E_0=3\cdot 10^{-5}$ J, a maksymalna siła $F_0=1,5\cdot 10^{-3}$ N. Napisać jego równanie ruchu, jeżeli okres drgań wynosi $T=2$ s a faza początkowa $\delta=60^\circ$.
12. Dla jakich czasów w układzie drgającym energia kinetyczna jest równa potencjalnej?

13. Amplituda drgań punktu wynosi $A=2$ cm, a energia całkowita drgań $E_0=3\cdot 10^{-7}$ J. Przy jakim wychyleniu z położenia równowagi na punkt działa siła $F=2,25\cdot 10^{-5}$ N?

14. Równanie drgań harmoniczných ma postać $x(t) = 2\sin(\omega t + \frac{\pi}{4})$ gdzie $\omega = \frac{\pi}{2}$ [s⁻¹]. Obliczyć, po jakim czasie ciało osiągnie wychylenie $x = 1$ cm, z jaką prędkością ono się wówczas porusza i jaka jest jego całkowita energia. Masa ciała $m = 1$ kg.

15. Probówka w kształcie walca o średnicy d i masie m pływa pionowo częściowo zanurzona w cieczy. Po zanurzeniu jej nieco głębiej wykonuje drgania o okresie T . Znaleźć gęstość cieczy.

16. Na sprężynie zawieszono ciężarek powodując jej wydłużenie o x_0 . Jaki jest okres drgań ciężarka?

17. Cząstka o masie m znajduje się w polu sił o energii potencjalnej $U(x) = U_0(1 - \cos ax)$ gdzie U_0 i a są stałe. Znaleźć okres małych drgań cząstki wokół położenia równowagi.

Fale

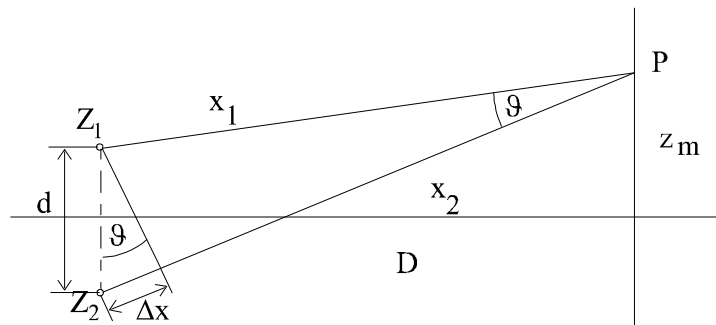
1. Znaleźć długość fali o okresie równym $T = 10^{-14}$ s. Prędkość rozchodzenia się zaburzenia wynosi $c = 3 \cdot 10^8$ m/s.
2. Drgania akustyczne o częstotliwości $f = 500$ Hz i amplitudzie $A = 0,25$ mm rozchodzą się w powietrzu. Długość fali $\lambda = 70$ cm. Obliczyć a) prędkość fali; b) maksymalną prędkość cząsteczek powietrza.
3. Równanie drgań swobodnych ma postać $y = 10\sin(0,5\pi t)$ cm. Znaleźć funkcję falową, jeśli prędkość rozchodzenia się drgań wynosi $c = 300$ m/s.
4. Równanie drgań ma postać $y = \sin(2,5\pi t)$ cm. Znaleźć wychylenie z położenia równowagi, prędkość i przyspieszenie punktu odległego o 20 m od źródła drgań, w chwili $t = 1$ s po rozpoczęciu drgań. Prędkość fali $c = 100$ m/s.
5. Jaką różnicę faz mają drgania dwóch punktów odległych o 10 i 16 m od źródła drgań o okresie $T = 40$ ms? Prędkość fali $c = 300$ m/s.
6. Znaleźć wychylenie z położenia równowagi punktu oddalonego od źródła drgań o $x = \lambda/12$ w chwili $t = T/6$. Amplituda drgań wynosi $A = 0,05$ m.
7. Wewnątrz rury Kundta, zamkniętej na obu końcach, o długości L powstała stojąca fala akustyczna o N węzłach. Oblicz długość tej fali.
8. Wewnątrz rury Kundta, otwartej na jednym końcu, o długości L powstała stojąca fala akustyczna o N węzłach. Oblicz długość tej fali.
9. Oblicz częstotliwość drgań kamertonu wytwarzającego w powietrzu falę stojącą o odległościach między węzłami $\ell = 40$ cm. Prędkość rozchodzenia się fali $c = 340$ m/s.

Optyka

1. Zbadać zachowanie się fali płaskiej podczas odbicia od ośrodka a) gęstszego, b) rzadszego

Dla fali biegnącej przyjmując $y_1 = A_0 \sin(\omega t - kx)$ a dla odbitej $y_2 = A_0 \sin(\omega t + kx + \varphi)$.

2. Oblicz różnicę dróg optycznych fal o długości λ , dających jasne prążki w doświadczeniu Younga. Odległość między szczelinami wynosi d , odległość szczeliny – ekran D .

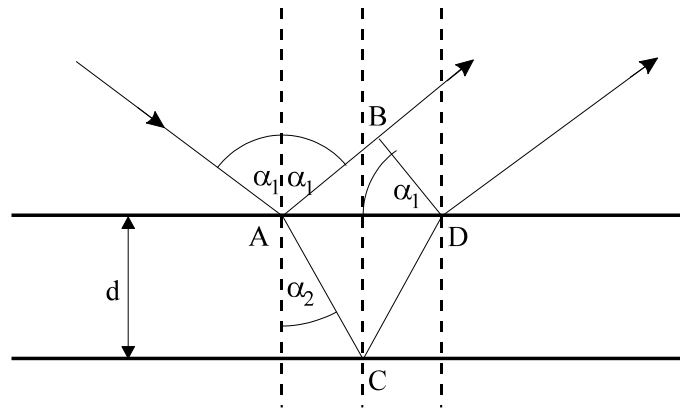

3. Znaleźć położenie prążków i odległość między sąsiednimi prążkami w doświadczeniu Younga.

4. W interferometrze Jamina wiązki światła przechodzą przez dwie identyczne rurki szklane o długości $\ell = 20\text{cm}$, z których wypompowano powietrze. Następnie po przebyciu jednakowych dróg interferują ze sobą. Jedna z rurek pozostaje odpompowana. Podczas napełniania drugiej rurki badanym gazem obraz interferencyjny przesunął się o $N=131$ prążków. Długość fali użytego światła $\lambda=590\text{ nm}$. Oblicz współczynnik załamania światła w tym gazie.

5. Oszacować dokładność pomiaru współczynnika załamania światła przy pomocy interferometru Jamina o długości rurek $\ell = 1\text{ m}$ i długości fali stosowanego światła $\lambda=400\text{ nm}$.

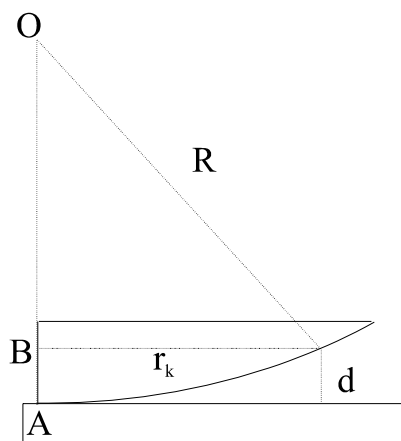
6. Światło o długości fali λ pada na warstwę o grubości d i współczynnika załamania n . Obliczyć różnicę dróg optycznych.

7. Wiązka światła białego pada prostopadle na płytkę szklaną o grubości $d = 0,4 \mu\text{m}$ i współczynniku załamania $n = 1,5$. O jakiej długości fali światło (z zakresu widzialnego) ulegnie wzmocnieniu w wiązce odbitej?

8. Odległość między sąsiednimi prążkami interferencyjnymi, powstającymi na powierzchni cienkiego klina wykonanego z materiału o współczynniku załamania n i oświetlonego światłem o długości fali λ wynosi x . Obliczyć kąt wierzchołkowy klina.

9. Jedną z dokładniejszych metod pomiaru współczynnika załamania światła dla cieczy jest umieszczenie jej w układzie do otrzymywania pierścieni Newtona i pomiar promieni tych pierścieni. Znając promień krzywizny soczewki R oraz długość fali padającego światła wyrowadzić wzór na promień k -tego, jasnego pierścienia Newtona w świetle odbitym.

10. Po wypełnieniu cieczą przestrzeni między soczewką a płytką promienie pierścieni Newtona zmalały m razy. Znaleźć współczynnik załamania cieczy.

11. W układzie do otrzymywania pierścieni Newtona o promieniu $R = 15 \text{ m}$ odległość między pierścieniem $k = 5$ i $\ell = 25$ wynosi $a = 8 \text{ mm}$. Obliczyć długość fali użytego światła.

12. Obliczyć maksymalną liczbę prążków możliwych do uzyskania przy pomocy siatki dyfrakcyjnej o stałej $d = 2,5 \cdot 10^{-6} \text{ m}$, dla światła o długości fali 500 nm .

13. Jaka powinna być stała siatki dyfrakcyjnej o szerokości $\ell = 2,5$ cm, aby mogła ona rozdzielić dublet sodu $589,0$ nm i $589,6$ nm w widmie pierwszego rzędu?
14. Ile rys/cm ma siatka dyfrakcyjna przy, pomocy której linię rtęci $\lambda = 5461$ Å w widmie 1-go rzędu obserwuje się pod kątem $\varphi = 30^\circ$? Jaki maksymalny rząd widma można przy jej pomocy obserwować?
15. Jaką stałą ma siatka dyfrakcyjna o szerokości 3 cm, jeżeli można przy jej pomocy rozdzielić linie $\lambda_1 = 4044$ Å i $\lambda_2 = 4047$ Å w widmie potasu 1-go rzędu?

Termodynamika

- Butla zawiera $V = 100$ dm³ wodoru pod ciśnieniem $p_1 = 5 \cdot 10^6$ Pa w temperaturze $t_1 = 7^\circ$ C. Po pobraniu pewnej ilości gazu ciśnienie pozostałego gazu wynosiło $p_2 = 4 \cdot 10^5$ Pa, a temperatura $t_2 = 16^\circ$ C. Oblicz masę pobranego gazu. ($D_m = 0.445$ kg)
- Obliczyć temperaturę końcową T_2 i ciśnienie końcowe p_2 panujące w cylindrze silnika diesla, kompresji 10:1, jeżeli powietrze zasane do cylindra miało temperaturę $T_1 = 300$ K, a ciśnienie $p_1 = 10^5$ Pa ($T_2 = 1010$ K, $p_2 = 25.2 \cdot 10^5$ Pa)
- Pompa tłokowa pobiera przy każdym ruchu tłoka $V_1 = 60$ cm³ powietrza pod ciśnieniem atmosferycznym $p_0 = 10^5$ Pa i tłoczy do komory o pojemności $V_2 = 2$ dcm³. Po ilu ruchach tłoka ciśnienie w komorze będzie wyższe od ciśnienia atmosferycznego o $p = 1.5 \cdot 10^5$ Pa. Przy założeniu, że temperatura jest stała, obliczyć pracę wykonaną podczas pompowania. ($N = 50$, $W = 458$ J)
- Obliczyć minimalną wartość pracy potrzebną do rozdzielenia dwóch zmieszanych ze sobą gazów doskonałych, jeżeli mieszanina zawiera n_1 kilomoli jednego gazu i n_2 drugiego. Przyjmując, że proces zachodzi w stałej temperaturze T , a ciśnienia końcowe obu gazów są równe ciśnieniu początkowemu mieszaniny.
($W = RT(n_1 \ln(n_1/(n_1+n_2)) + n_2 \ln(n_2/(n_1+n_2)))$)
- Znaleźć sprawność cyklu składającego się z dwóch izochor $V = V_1$ i $V = V_2$ oraz dwóch izobar $p = p_1$ i $p = p_2$, jeżeli ciałem roboczym jest jednoatomowy gaz doskonały.
($\eta = (p_2(V_2 - V_1) - p_1(V_2 - V_1)) / (0.5(p_2 V_2 - p_1 V_1) + p_2(V_2 - V_1))$)

- 200 g azotu ogrzało się od temperatury 20°C do 100°C przy stałym ciśnieniu. Obliczyć ilość dostarczonego ciepła, zmianę energii wewnętrznej i wykonaną pracę, traktując azot jako gaz doskonały. ($Q=16\,620\text{ J}$, $\Delta U=11\,880\text{ J}$, $W=-4740\text{ J}$).
- Powietrze znajdujące się w objętości $V_1=1\text{ m}^3$ pod ciśnieniem $p_1=10^5\text{ Pa}$ sprężono do objętości $V_2=0.5\text{ m}^3$: a) izotermicznie, b) izochoryczno-izobarycznie. Obliczyć pracę wykonaną w obu przypadkach. ($W=6.93\cdot 10^4\text{ J}$, $W=10^5\text{ J}$).
- Jaki popełnia się błąd obliczając ciśnienie 1 mola CO_2 , znajdującego się w temperaturze $T=384\text{ K}$ i w objętości $2\cdot 10^{-4}\text{ m}^3$, korzystając z prawa Clapeyrona? Stałe w równaniu Van der Waalsa dla CO_2 wynoszą $a=3.59\text{ l}^2\cdot\text{atm/mol}$, $b=0.0427\text{ l/mol}$. (42%).

Mechanika płynów

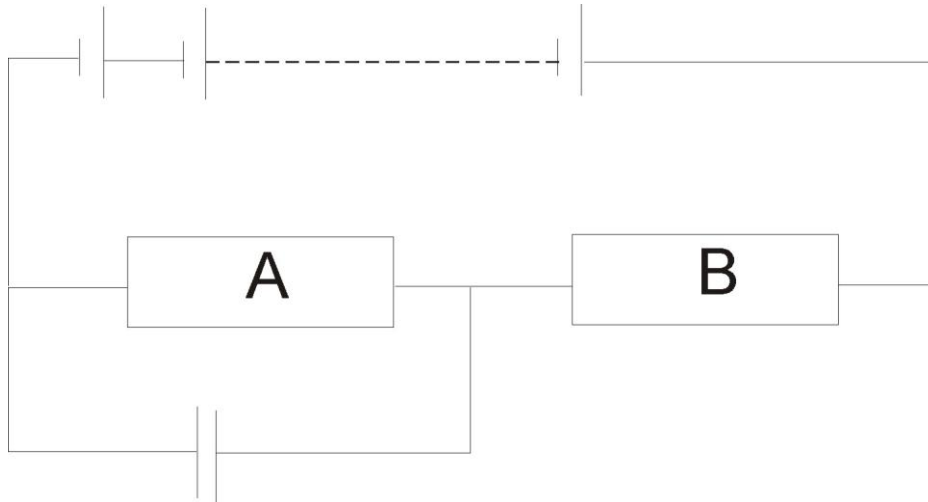
- Równia pochyła o wysokości h i kącie nachylenia α dotyka podstawą powierzchni cieczy o gęstości ρ_1 . Z tej równi zsuwa się kulka o gęstości ρ_2 i wpada do cieczy. Obliczyć odległość, w której kulka wypływa na powierzchnię. Pominąć efekty powierzchniowe oraz lepkość cieczy. ($s=10/7 h \sin 2\alpha \rho_2/(\rho_1-\rho_2)$)
- Ciężar jednorodnego kawałka metalu w powietrzu wynosi P_1 , natomiast w wodzie P_2 . Gęstość powietrza ρ_1 , gęstość wody ρ_2 . Oblicz masę i gęstość metalu. ($m=(P_2\rho_1-P_1\rho_2)/(g(\rho_1-\rho_2))$; $r=(P_2\rho_1-P_1\rho_2)/(P_2-P_1)$).
- Naczynie napełniono wodą do wysokości $h=30\text{ [cm]}$. W jakiej wysokości nad dnem powinniśmy zrobić otwór, aby wypływająca ciecz padała jak najdalej na płaszczyznę poziomą ($y=h/2$).
- Przez przekrój poprzeczny rury przepływa 200 cm^3 wody w ciągu 1 [s] , współczynnik lepkości wody $\eta=0.001\text{ [Ns/m}^2]$. Jaka powinna być najmniejsza średnica rury, aby ruch wody był laminarny? $Re<2000$. (0.13 m)
- W gazie o gęstości ρ porusza się ze stałą prędkością ciało o poprzecznym rozmiarze D . Oszacować siłę oporu działającą na to ciało. Zastosować analizę wymiarową. Obliczenia wykonać dla poruszającego się samochodu ($D=1\text{ [m]}$, $\rho=1.2\text{ [kg/m}^3]$, $v=30\text{ [m/s]}$). Jaką minimalną moc musi mieć silnik takiego samochodu? Jaką maksymalną

prędkość osiągnąłby ten samochód z silnikiem 2 razy większej mocy? ($P_{\min}=32400$

$$[\text{W}], v = \sqrt[3]{\frac{P}{\rho D}})$$

Elektryczność i magnetyzm

1. Potencjał pola elektrycznego w punkcie odległym od $r=0,5$ m od ładunku punktowego wynosi $\phi=10$ V. Jaka siła działa na umieszczony w tym punkcie ładunek $q=1$ nC?
2. Dany jest naładowany kondensator płaski. Gęstość powierzchniowa ładunku na okładce wynosi σ , natężenie pola elektrostatycznego w przestrzeni między okładkami, E . Ile wynosi energia pola elektrostatycznego między okładkami przypadająca na jednostkę objętości?
3. Pewien opornik składa się z dwóch odcinków drutu A i B połączonych szeregowo o jednakowych długościach wykonanych z takiego samego materiału. Średnica drutu stanowiącego odcinek B jest dwukrotnie większa od średnicy drutu odcinka A. W którym z tych odcinków będzie się wydzielalo w ciągu jednostki czasu więcej ciepła po podłączeniu końcówek opornika do źródła prądu stałego?
4. Elektron (masa m , ładunek e) został wyemitowany z ujemnie naładowanej okładki kondensatora pod kątem α z prędkością v . Jak zmienia się z czasem składowa prędkości elektronu wzdłuż linii sił pola elektrycznego (o wartości E)?
5. Płaski kondensator z kwadratowymi okładkami o boku $a=21$ cm i odległości między nimi $d=2$ mm podłączono do źródła prądu o SEM $E=750$ V. Do przestrzeni między okładkami wsuwana jest ze stałą prędkością $v=8$ cm/s płytka szklana o grubości 2 mm i przenikalności elektrycznej $\epsilon_r=7$. Obliczyć natężenie prądu, który przepływa w obwodzie w czasie wsuwania płytki szklanej do kondensatora. $\epsilon_0=8,85 \cdot 10^{-12}$ F/m.
6. $n=20$ jednakowych ogniw, każde o SEM $E=2$ V, opornik A, opornik B o oporze $R_B=8$ Ω oraz kondensator płaski połączono według schematu. Podczas przepływu prądu natężenie pola elektrycznego między okładkami kondensatora $E=1200$ V/m, a w oporniku B wydziela się moc 32 W. Odległość między okładkami kondensatora $d=1$ cm. Obliczyć R_A oraz R_w .

7. Prąd o natężeniu I płynie w rurze. Jakie jest natężenie pola magnetycznego w rurze, a jakie na zewnątrz rury?
8. Cewka o promieniu $a=5\text{cm}$ z $N=120$ zwojów umieszczona jest w polu magnetycznym o indukcji $B=2\text{ T}$ w położeniu równowagi. Przez cewkę płynie prąd o natężeniu $I=1\text{ A}$. Jaką pracę należy wykonać, aby obrócić cewkę o 180° ? Jaki maksymalny moment skręcający działa na cewkę podczas obrotu?
9. Cewka zawierająca $N=150$ zwojów o średnicy $d=2\text{ cm}$ umieszczona została w jednorodnym polu magnetycznym o indukcji $B=4\text{ T}$, prostopadle do linii sił pola. Jaka średnia SEM indukuje się w cewce przy jej obrocie o 120° w czasie 0.2s ?
10. Dwa nieskończenie długie, równoległe przewodniki znajdują się w odległości $a=40\text{ cm}$ od siebie. Płyną w nich prądy o natężeniu $I=3\text{A}$ w przeciwnych kierunkach. Jaka pracę należy wykonać (na jednostkę długości przewodnika), aby zbliżyć je na odległość $b=20\text{ cm}$?